

**Ismael Porta Balanyà, pessebrista i
escenògraf. L'art personal de sentir
i fer sentir**

Iban Casanovas Cortès

- **Ismael Porta Balanyà, pessebrista i escenògraf.**
- **L'art personal de sentir i fer sentir**
-
- **Iban Casanovas Cortès**
-
-

A la nostra comarca, marcada d'impulsos humans, no hi podien faltar persones que tinguessin l'habilitat de copsar, però alhora de fer-nos sentir el batec de la terra i de la seva gent a través de les seves obres artístiques, en la seva manera de transmetre i en la forma de ser. Des de ben petit, el que m'ha captivat de l'Ismael, és com sent i estima tot el que fa i com sap fer que la gent que l'envolta, quan se'l veu treballar, reculli aquella galivança com una cosa que pot esdevenir real, i tant real! Sols cal visitar la seva obra magna: el Museu del Pessebre de Catalunya, de Montblanc.

He tingut la sort de veure créixer aquest projecte, un equipament únic a tot el país i que tenim la sort de tenir-lo a la nostra vila. Qualsevol dels projectes dins el Museu que l'Ismael m'anava explicant, i que li sortien de l'intel·lecte, no eren gens fàcils d'imaginar en un començament.

Sovint amb el seu «llapis de memòria», ens dibuixava amb quatre ratlles com serien les façanes, les figures, el bosc, el cel amb dotze mil punts de llum de fibra òptica per intentar entendre alguna cosa. Després d'una munió d'anys constato que tot el que té al cap s'acaba implementant fins esdevenir una realitat. Sempre amb la companyia de la Teresa Bordell, la seva idònea parella de viatge vital. El meu primer record de l'Ismael és a casa meva. Acompanyat del Joan Cendra, *el Poca*. Cada any recollien material dels Armats de Montblanc que el meu pare guardava com un tresor, però sense exempció de discussions familiars per mantenir tot allò en dipòsit anual en un pis de cinquanta m². L'apreci i admiració mútua entre el pare i aquells dos jovencells em va calar fons, ja a inici dels vuitanta.

És difícil definir l'Ismael: pintor, artista, restaurador, pessebrista, folklorista? Ell se sent més comode com escenògraf, essent el que l'apassiona i en el que centra la seva formació acadèmica i bona part de carrera professional. Però no hi ha Ismael sense pessebrisme, o sense folklore popular i pintura. Per això al cap dels anys hom s'adona

Els cinc components de la família Porta-Bordell a l'escala del Museu del Pessebre (2007).

que tot va lligat. Per fer un diorama aprofita la seva formació escenogràfica, els seus coneixements de pintura, de restauració. Jo el definiria com artista, perquè tots els àmbits en els que ell es mou estan interrelacionats. La millor manera per definir-lo potser seria a través d'un títol, el que obté el 1992: la Carta d'Artesà de la Generalitat de Catalunya, en els gèneres de pessebrista, restaurador, escenògraf i constructor d'entremesos.

L'Ismael Porta i Balanyà va néixer a Montblanc el trenta de maig de 1961. Fill de Montserrat Balanyà i Moix (1928), (pels meus pares la senyora Montserrat) i de Josep Maria Porta i Abellà (1927-2011). És germà de Josep Maria (1956), antic director de l'Arxiu Comarcal. Forma part de la cinquena generació d'un llinatge d'artistes i artesans. Nebot del pintor Ismael Balanyà i Moix (1921-2000). De ben petit va créixer envoltat de pessebres, decorats, pots de pintures, pinzells. Sens dubte l'ambient que va respirar va forjar la persona i l'artista polifacètic que avui en dia tenim entre nosaltres, capaç de tot.

Construint elements corporis dels decorats
per als *Pastorets* de Montblanc (2016).

L'escenògraf

Només amb deu anys s'interessa pel món de la tramoia, dels decorats, mecanismes, bambolines, telons pintats, il.luminació, etc. i s'introdueix en l'escenotècnia. El 1979, ja amb divuit anys, es matricula i ingressa a l'Institut del Teatre, a l'Escola Superior d'Arts Dramàtiques de Barcelona, on s'especialitza en els estudis d'escenografia. Sens dubte un punt d'inflexió (que no de partida) importantíssim en tota l'obra que posteriorment desplegarà i una formació bàsica i determinant en combinació amb l'exorbitant i profitosa experiència amb el seu oncle, per poder arribar a fer realitat el que tots coneixem, un mestre de les arts.

Durant la seva època d'estudiant a Barcelona col.labora en el muntatge escenogràfic del Carnaval-80 del Poble Espanyol i comparteix variats muntatges teatrals a diversos teatres de la capital, com el Teatre Lliure, el Romea o el Gran Teatre del Liceu. Obté el «Premi Nacional de Perspectiva, Retroprojecció i Falsejament de l'Espai» a banda de realitzar diverses llicenciatures i especialitats en arts escèniques de projecció teatral, maquetes i dibuix tècnic, il.luminació,

espai escènic i escenografia, màscara teatral, escultura escenogràfica, modelatge i motlles. Entre 1988-89 realitza diversos decorats de la «*Passió d'Olesa de Montserrat*» a més d'altres escenografies de gran rellevància: «*Deliri d'Hivern*», «*La Rambla de les Floristes*», la totalitat de l'escenografia de l'òpera «*Aïda*», «*La Passió de Jesucrist*», «*Poema de Nadal*» i com hem avançat realitza el celatge-ciclorama de «*Mar i Cel*» per la companyia Dagoll-Dagom.

És autor de la reproducció i realització de la maqueta paisatge de «*Ca l'Agustí*» (Pla de la calma) de Tagamanent, pel documental del programa «*Sense ficció*», «*Papers Personals*» de TV3, amb diferents efectes climàtics i cíclics anuals com la pluja, vent, neu, sequera i plagues de llagostes.

A nivell comarcal també hem gaudit la seva obra. Confecciona i construeix en morter un arbre de més de quatre metres d'alçada amb diverses branques totalment texturat, molt realista i amb relleu, per l'exposició «*The Dust Bowl. Quan la natura es rebel·la*», pel Museu de la Vida Rural de l'Espluga de Francolí. En aquest cas l'experiència com a espectador i visitant consistia en poder inscriure les opinions a les fulles: verdes si la visió o sensació era optimista o marró si era pessimista, per deixar-les de nou penjades a l'arbre. L'Ismael també va formar part de l'equip que va adaptar l'arbre un cop traslladat de planta i va ser-ne el remodelador amb la incorporació de branques naturals, tractades i emprimades per conservar-ne la fusta a més de col·locar-hi diverses fulles.

A Montblanc restaura els decorats de paper i telons de roba dels *Pastorets*, alguns dels quals ja havien estat pintats per l'avi matern de l'artista, i un temps després assumeix la direcció escènica i sobretot tècnica. Un exemple n'és el disseny i construcció del decorat corpori i amb el relleu del Pròleg, interior d'una masia catalana, així com la nova il·luminació pel ciclorama dels *Pastorets*.

El 1987, en el marc de la «*Setmana Medieval*», dissenya la il·luminació, escenografia i espai escènic de l'espectacle de la «*Llegenda de Sant Jordi de Montblanc*», en l'espai del Foradot, així com diverses decoracions internes, imitacions i escenografies pel Museu Comarcal.

El folklorista popular

Si per una cosa la canalla de la vila ducal coneixen l'Ismael, és per la passió pels gegants i nans, a més de les restauracions dels vuit capgrossos centenaris, és geganter i ballador de la geganta.

En el paper de Rovelló dels *Pastorets* de Montblanc,
llegint els típics cuplets (2012).

Armat, durant el Via Crucis del Pla de Santa Bàrbara
el Divendres Sant de l'any 2016.

Sortint de la geganta durant els actes de la Festa Major de Montblanc (2021).

Des d'adolescent, durant més de set anys pertany al «*Ball de bastons de Montblanc*», com a dreter de l'anomenat «Quadre dels infalibles», amb els seus amics Joan Jàvega i els bessons Sebastià i Ramon Requesens.

El 2011 restaura i repinta el drac de Montblanc, és l'autor del cartell de la Festa Major de Montblanc. Restaura els pinacles de les carrosses dels Reis d'Orient.

Abans, el 2003, era escollit president de la Congregació de la Sang, càrrec que compatibilitza amb la resta d'entitats on participa fins el 2017. És un dels principals artífex de la continuïtat de la Processó del Divendres Sant i la recuperació de l'antiga seu, l'església de Sant Marçal.

Participa amb el seu germà Josep M. i la seva muller en la redacció de la monografia, «*Història de la Congregació i Germandat de la Sang de Montblanc*». Dissenya l'estendard penó dels Armats de la Congregació, i dos anys després dissenya els brodats de les capes dels quatre capitans i centurions del manípul.

Cada any és present a les Trobades d'Armats de Catalunya i el 1992 s'organitza la primera Trobada d'Armats de les comarques Meridionals, la segona edició de la qual es celebra a Montblanc on hi manté una intervenció rellevant.

Des de petit el pare em portava amb la vesta a la processó. El Divendres Sant a Montblanc genera una aurèola màgica que captiva creients i no creients, un dels moments més especials per mi de la Setmana Santa montblanquina, és el trasllat del majestuós Sant Crist des de l'església de Sant Miquel fins a la de Santa Maria, just després de menjar cigrons de la padrina Maria Serra, bacallà amb ou dur de la mare i un fart de presses per vestir-nos de vesta. Va! Que ja se senten els Armats! Sentir el redoble de la caixa que fa l'Ismael com a capità de la secció de timbals quan el Sant Crist puja les escales de Santa Maria, mogut pel Cos de portants de la Congregació, és esborronador.

El Músic

Des de ben jove l'Ismael ha estat aficionat a la música. Als sis anys estudia solfeig i aprèn a tocar la bateria acústica. Va repicar la caixa amb els Grallers de Montblanc i el 1981, va ser un dels creadors i components del grup de rock simfònic «*Quatre cantons*», on tocava la bateria i les percussions. Amb el grup van fer diverses actuacions arreu.

El Pintor decorador

La seva faceta de pintor és una de les més conegudes, el 1980, amb el seu oncle Josep M. Balanyà, fan les plantilles en cartró i la decoració i tota l'ornamentació pictòrica de la façana principal de l'antiga «Banca Catalana», *cal Calamando*, de la Plaça Major, basant-se en una fotografia del 1900.

La relació amb el seu oncle fou fluida, sobretot pel que fa a la transmissió d'idees, van treballar junts durant molts anys fins que el tiet va emmalaltir. L'Ismael va continuar la seva formació, aprofundint

Realitzant el mural del Consell Comarcal de la Conca de Barberà
(abril de 2001).

en cursos i estudis de decoració ornamental, imitacions de fustes, pedres, marbres pel Gremi de Pintors de Tarragona especialitzant-se posteriorment en esgrafiats, retolació alhora que comença a iniciar-se en cursos bàsics de restauració i conservació d'obres d'art.

Amb el seu altre oncle matern, Ismael Balanyà i Moix (1921-2000), també artista de renom, pintor de quadres, murals al fresc i il·lustrador de llibres i publicitat, realitzen, conjuntament, a la dècada dels vuitanta la restauració de les pintures barroques i modernistes de l'interior de la Casa Montoliu, de Tarragona, seu de l'actual Conservatori Superior de l'Escola de Música de la ciutat.

El seu oncle Ismael, havia pintat el sostre de cal Tàrraga Vives (1942), que restauraria posteriorment (1993). Les pintures d'aquesta casa estaven realitzades al tremp de làtex, una tècnica que l'Ismael Porta va aprendre (tant la tècnica, com la pràctica) directament del seu oncle, pintant i decorant dues habitacions de la seva pròpia casa (Porta Bordell).

En el capítol de restauracions pictòriques obra de l'oncle Ismael, en destaca la de les pintures murals dels cambrils laterals del Santuari de la Mare de Déu de la Serra de Montblanc, a més dels frescos del darrera de l'altar major.

També la restauració integral de l'interior de la cúpula *La Capella del Santíssim*, del Monestir de Poblet, pintada al fresc pel seu oncle Ismael Balanyà el 1961, a més de restaurar-ne i consolidar-ne la cornisa amb pa d'or i parets inferiors contexturades.

Una de les creacions més emotives pel nostre homenatjat, de ben segur va ser la realització, el 2001, del mural dissenyat pel seu oncle traspassat poc abans, a la sala noble del Palau Alenyà. L'obra es va executar amb incrustacions de pa d'or, plata i coure. La formació pràctica de l'artista en pintures murals i frescos policromats a Montblanc i en d'altres indrets, va executar-se amb tota naturalitat amb el seu oncle, un luxe que no és a l'abast de tothom, oncle i nebot havien treballat junts la tècnica.

Al Palau Alenyà, és autor també de diverses decoracions interiors del pati i escala centrals. A Montblanc, Ismael restaura les pintures i policromies modernistes de l'entrada i escala de *cal Portuguès*, a la Plaça Major. Dissenya i realitza els esgrafiats dibuixats moderns de la façana de *cal Pere Adroguenou*, al carrer Major, amb aplicacions de morters, amb l'ajuda del manobre Miquel Martínez. Restaura amb morter, imitació de pedres, esgrafiats..., i pinta la façana modernista de l'antic «Centre Parroquial», amb les portes, baranes, escales interiors i la majòlica de Sant Jordi amb restitució inclosa de l'originària sanefa perimetral. A la Casa Pocarull repassa i restaura les pintures murals i daurats del pintor Martínez Lozano.

El 2014 restaura la pintura del Parc Infantil Medieval de fusta, situat al costat de Sant Francesc, realitzat l'any anterior per uns artesans hongaresos.

Pinta també un mural exterior infantil en record de la desapareguda Guarderia la Carbonereta, en una paret del pati de la Llar d'Infants del Col·legi de les Germanes Carmelites/Vedrunes. La relació amb l'escola, el porta a ser escollit representant de l'AMPA, fins que la Júlia, la seva filla gran, va acabar el quart d'ESO, durant més de setze anys.

El 2004 va restaurar totalment les pintures de l'antiga sagristia del convent de les clarisses de la Serra i realitza la pintura i ornamentació dels interiors de la casa rústica Miguel-Mas, de Lilla, a base de pigments, degradats, boires i pàtines diverses. És l'autor del cartell i plànol turístic situat sota la Torre Portal de Bové.

Realitza la consolidació i restauració del mural, sobre fullola: «Catalunya», del seu oncle Ismael Balanyà i Moix (1973), abans instal·lat al «Càmping Toro Bravo, de Cunit, que actualment es troba cedit i dipositat al «Local Social, de Prenafeta.

A nivell comarcal l'Ismael també gaudeix d'una faceta de professor i monitor de Pintura de l'Escola Taller Ocupació del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, amb grups de vuit alumnes treballant de pintores per totes les poblacions, pedanies i localitats de la comarca que tant estima.

A l'Espuga de Francolí, realitza dibuixos estergits en la façana de l'obrador de la Pastisseria Cobo. Com a pintor i decorador, gaudeix de formació de decoració ornamental i d'imitacions de fusta, marbres, esgrafiats, retolació artística i dibuix tècnic.

També efectua el muntatge expositiu d'una selecció antològica del conjunt de la trajectòria i obra artística d'«*Ismael Balanyà i Moix (1921-2000). Imaginació i sensibilitat d'un pintor oníric*», a l'interior de l'església de Sant Francesc. L'any 2006, coincidint amb les Festes de la Serra col·labora en el llibre biogràfic i monogràfic: «*Ismael Balanyà (1921-2000)*», juntament amb el seu germà Josep M. i el seu cosí Jordi Balanyà.

El Pessebrista

Si parlem del pessebrista, hem de parlar de forma obligada de la seva Obra Magna: el Museu del Pessebre de Catalunya situat a Montblanc. L'altra casa, com les nenes anomenaven en els seus inicis l'edifici de l'actual Museu.

Durant uns anys, quan sols veiem un edifici vell, l'Ismael ja imaginava i tenia entre cella i cella el que avui és el Museu del Pessebre. Alguns no aconseguíem imaginar-nos el que ens explicava entre parra i figures, però l'artista frisava per fer realitat un projecte que ja tenia en ment el seu oncle. Un projecte a nivell nacional que deix sense respiració només en veure la façana del carrer Solans. Una idea vital, que l'Ismael Porta ha dissenyat i parit amb l'ajuda de moltíssima gent sense la que no hauria estat possible, sobretot amb el suport incondicional de la seva muller, la Teresa Bordell, amb la qual gudeixen de tres filles: la Júlia, la Muntsa i finalment la Iona.

Conjuntament amb d'altres pessebristes constitueixen l'Associació de Pessebristes de Montblanc, ingressant també a la Federació Catalana de Pessebristes, on comença a sorgir la idea o possibilitat de crear el Museu del Pessebre de Catalunya.

El 2000 s'inicien les obres de construcció de l'edifici del futur Museu del Pessebre, amb la idea que a banda de museu l'espai sigui el Centre Interpretatiu del Pessebrisme Català i l'Escola Taller de Pessebrisme de Catalunya.

Viatge familiar a Venècia (2017).

Entre les primeres tasques l'Ismael realitza els motlles, plafons i ornaments, pintures, mènsules, ràfec, estels, cometa, policromies de la reixa porta i de la parra de raïm de la façana principal, i d'altres interiors de l'edifici.

El 29 de gener de 2011, es preinaugura el Museu amb l'assistència de diverses autoritats i més de 450 pessebristes d'arreu del país i les Illes Balears. Realitza un homentage als figuraires internacionals Castells-Martí-Badia, al pessebrista i constructor de diorames Joan Mestres i Baixas i recupera, restaura i conserva un pessebre confeccionat amb robes i teixits diversos de sor Trinitat Oliveres i Bres, clarissa.

El 2014 es realitza un muntatge expositiu de la segona planta del Museu, amb una mostra permanent d'una cinquantena de diorames de Joan Mestres i Baixas (Sant Joan Despí 1925-2013): «*Una Vida dedicada al Pessebre*».

A partir d'aquí realitza la construcció del celatge firmament del Museu, amb la instal·lació de més de dotze mil punts de llum de fibra òptica, on trobem estels, nebuloses, cometes, etc. en el sostre de la primera planta. En aquesta obra hi van col·laborar incondicionalment la Teresa Bordell i la Raquel Huguet i altres ajudants.

Grup de col·laboradors en el reball de muntatge del Museu del Pessebre.
D'esquerra a dreta: Pepe Balaguer, Mouhamadou Yabi, Pier Luc Pol Berger i els creadors de les escenografies Ismael Porta i Josep Castells.

Inauguració del Museu del Pessebre de Catalunya (15-12-2018)

Un cop creada la Fundació del Museu del Pessebre de Catalunya i el seu Patronat, es renta, neteja, restaura i conserva la col·lecció de diorames i figures del pessebre de l'exposició de Joan Mestres i Baixas, substituint alhora una antiga il·luminació analògica per sistemes de bombetes i tecnologia *led*. Realitza també la tematització i ambientació escenogràfica i museogràfica a base de balmes, roques, oliveres i arbres realitzats i texturats amb morter amb Jordi Marqués i Josep Castells, per la sala de calvaris de la primera planta del Museu.

El 2017 executa el muntatge total de l'exposició de diorames, caixes de fusta, instal·lació de *leds* i col·locació de figures d'aquesta mateixa planta del Museu. Construeix tota l'escenografia de la planta baixa del Museu, en els Tallers de Construccions de Decorats Castells Planas, de Cardedeu.

El quinze de desembre de 2018, s'inaugura oficialment el Museu del Pessebre de Catalunya a Montblanc, per part del conseller de Cultura –aleshores a l'exili– Lluís Puig i Gordi (per videoconferència) i la també consellera Laura Borràs. Durant l'acte es presentà el llibre «*Germans Castells. Art i Figures per al Pessebre*», editat pel Departament de Cultura de la Generalitat, del qual l'Ismael és coautor.

En aquest sentit la Fundació Museu del Pessebre, va impulsar amb la Federació Catalana de Pessebristes, que la Generalitat de Catalunya concedís i atorgués la «*Creu de Sant Jordi-2018*», als germans Joan i Martí Castells i Badia, per la seva difusió cultural universal i per la preservació en l'art de crear figures de pessebre.

Amb l'ajuda de les expertes en belles arts i museòloga, Anna M. Andevert Llurba (de Blancafort), i de la restauradora Anna López Bautista de Lisbona (de Lilla), i del mateix Ismael, amb unes petites subvencions de Cultura de la Generalitat de Catalunya i de la Diputació de Tarragona, comencen a realitzar una catalogació i documentació molt extensa i exhaustiva de cada diorama i figures de la primera planta del Museu (dels Calvaris). Ambdues són col·laboradores voluntàries.

El 2021, tots tres continuen fent la mateixa feina, a la planta baixa; creen una *web* nova de l'entitat, i dinamitzen les activitats, xarxes socials, botiga, etc. També efectuen uns tallers per a infants. I a final de setembre participen amb els germans Castells-Badia, en el divuitè Festival Internacional de Ceràmica de Montblanc «*Terrània*», impartint uns cursos amb demostracions de com emmotllar unes figures de pessebre amb fang; i el seu procés creatiu. L'Ismael policroma amb daurats el sota escala o escalinata principal del

Museu i es construeix una nova recepció amb vitrines exposidores d'atenció al visitant.

En paral·lel al disseny, creació, creixement del Museu es dissenya, crea, creix i s'implementa la vida d'un pessebrista empedernit que va de bracet al seu projecte vital. Ell, de ben jove, amb deu anys ja feia els primers pessebres amb guix escaiola, seguint la tradició del seu avi matern Ismael Balanyà i Freixa (1890-1966), abans els havia fet amb cartrons i cartolines. En aquella edat descobreix què és un diorama a partir d'una exposició de pessebres de la família Mateu-Quintana, de Peralada, realitzada a la biblioteca de Montblanc.

Durant tota la seva vida, construeix diferents diorames de pessebres i calvaris i comença i va ampliant una gran col·lecció de figures de pessebre de totes parts del món, i ingressa a l'Associació de Pessebristes de Barcelona, on restaura, classifica i documenta diverses figures antigues de la referida entitat.

A més restaura i conserva figures pel Museu Etnològic de Barcelona. A l'Espluga de Francolí restaura diversos diorames per la Residència Jaume I i realitza el muntatge, restauració i remodelació dels diorames, celatges i ciclrames pel Museu de la Vida Rural. Crea diverses escenografies amb Josep Castells i Planas (Cardedeu, 1947). Finalment, també podem parlar de la restauració, conservació i exposició de diversos diorames per «*Vinseum*», Museu de les Cultures del Vi de Catalunya, a Vilafranca del Penedès.

Ha impartit diverses formacions sobre la construcció i realització de diorames. És soci de la Un-Foe-Prae, l'Associació Internacional de Pessebristes i és membre de les associacions pessebrístiques de Barcelona, Alacant, Donostia i Madrid i de la junta de l'Associació de Pessebristes de Montblanc, de Barcelona i de la Federació Catalana de Pessebristes. Ha participat en totes les trobades pessebrístiques de Catalunya i també en Congressos Internacionals a Àustria-Innsbruck, La Provença, Txèquia (Praga), Itàlia, Alemanya, Polònia, i també nacionals a Madrid, Pamplona, Jerez de la Frontera, Saragossa, Puerto de Santa Maria, Múrcia, Alacant, Vic, Castelló, etc.

En alguns dels viatges hem tingut la sort d'haver-lo acompanyat, em crida l'atenció com pessebristes de tot el món coneixen perfectament l'Ismael, la seva trajectòria i el projecte de Museu del Pessebre de Catalunya. El que més impressiona és veure experts de tot el món preguntant-li què n'opina de certes tendències o opinions al respecte. Realment la temàtica i xarxa internacional del pessebrisme és gegantí.

L'Ismael ha impartit i organitzat cursos, xerrades, conferències, audiovisuals i exposicions sobre el pessebre. És un treballador incansable i insaciable en la recerca, conservació, prevenció, restauració

i recuperacions de figures, diorames, elements accessoris. És un apassionat de la història pessebrística. Mai he vist tots els llibres sobre pessebres que té.

A nivell docent i formatiu ha realitzat diverses activitats com a professor, com la instrucció pel Cabildo d'un curs de pessebrisme a La Palma de Gran Canària, amb quaranta tres alumnes inscrits on es va tractar la tècnica pessebrista del guix escaiola de l'escola catalana.

Ha col·laborat en la redacció del llibre catàleg pessebrista biogràfic sobre el figurar i escultor Domènec Talam i Ribot (1812-1902) per l'Institut Català de la Cultura de Barcelona. A més és autor del llibre monogràfic «*Martí Castells i Martí (1915-1995), els pessebres al Monestir*» per l'organisme ja esmentat i també pel Museu d'Arts, Indústries i Tradicions Populares del Poble Espanyol de Barcelona. Ha efectuat un curs de: «Formació en Conservació, Reparació i Restauració d'Imatgeria Festiva», a Barcelona, instigat pel Centre de Restauració de Béns Mobles de Catalunya, l'Escola Massana, la Federació d'Artesans d'Ofici de Catalunya i la Direcció General de Cultura Popular i Associacionisme, junt amb l'Anna López, inicien uns cursos de Formació Continuada de com emmotllar figures de pessebre en els Tallers dels Escultors: *Martí i Joan Castells-Badia*, sobre aquesta matèria. Normalment hi assisteixen cada dijous...; emmotllant, retocant, emprimant, pintant a l'oli, afegint complements..., i exercint tasques de modelatge; al barri de Sants, de Barcelona.

Conjuntament amb la seva esposa, són els comissaris del muntatge d'una macro exposició d'homenatge a Martí Castells i Martí, universal escultor de figures de pessebre, a Castellar del Vallès.

L'Ismael ha estat muntador i realitzador de pessebres i exposicions al Palau de la Generalitat de Catalunya, al Museu Monestir de Pedralbes, del Pessebre Monumental de l'església de Santa Maria del Mar, a l'església de Betlem, de Barcelona i en l'àmbit local al Consell Comarcal de la Conca de Barberà i a l'Ajuntament de Montblanc, a banda de moltes altres localitats catalanes.

Va ser comissari de l'exposició retrospectiva del mestre artesà Joan Mestres i Baixas (1925) al Ponte de San Pietro a Bèrgam a Itàlia, amb la presentació conjunta de 45 diorames i la col·laboració en l'edició i publicació d'un llibre catàleg en tres idiomes en relació a l'esmentat mestre.

En resum, una feina ingent, gestionada per una persona amb una capacitat de treball incalculable, quan fa el que l'apassiona, que el porta a recollir informació, figures, material divulgatiu del

món pessebrístic amb la intenció de fer del Museu del Pessebre de Catalunya un punt únic al món a nivell cultural, com així l'han definit els més grans experts pessebristes internacionals.

El restaurador

Una de les obres en les que més amor se li nota haver posat és, el 1981 amb tant sols vint anys, la *Mulassa de Montblanc*, de la qual n'és creador, dissenyador i realitzador. Posteriorment reproduïx també amb fibra de vidre i poliéster, els antics vuit Nanos centenaris de Montblanc que es construïren en cartró el 1864. És un dels precursors a Catalunya en emprar aquesta tècnica de la fibra de vidre, aplicada en aquests tipus d'entremesos o figures populars-tradicionals. En salvaguarda, amb la col·laboració d'altres geganters, sis d'aquests originals, en les golfes d'una casa particular del c. Major (durant més de 30 anys). L'altra parella restant, fou dipositada al Museu Comarcal.

Sens dubte una de les seves creacions més importants es produeix el 1992, amb la rèplica exacta amb fibra de vidre dels gegants centenaris montblanquins, també de 1864, sense oblidar la còpia d'un nou cap de *La Mulassa* (alleugerint notablement el seu pes); i la creació de quatre nanos nous, (portats per mainada). Se'ls donà la

Restauració a l'oli del Sant Crist de la Sang, de Montblanc (març 2010).

benvinguda amb un espectacle coproduït amb la companyia teatral dels «Comediants».

Restaura tot el patrimoni de la Congregació de la Sang de Montblanc, imatges, misteris i tabernacles durant una sèrie d'anys de forma successiva incloent el Sant Crist de la Sang el 2010, que es troba a l'església de Sant Miquel de la mateixa localitat. Durant 2020-2021 restaura les tres imatges del misteri o del pas de Setmana Santa de «La Verònica» que havien quedat molt deteriorades i malmeses pel pas del temps.

A banda dels elements del seguici popular de la vila nadiua, la biografia de l'Ismael està plena de creacions i restauracions que treuen l'alè com la construcció i elaboració dels motlles dels pinacles, amb imitació de pedra del «Campanar i Pinacles de l'església de Sant Joan», de Valls, o la imitació a pedra de diverses parts de la façana i d'alguns interiors del «Palau Alenyà», seu actual del Consell Comarcal de la Conca de Barberà, a Montblanc.

Cal destacar també la reproducció-maqueta de tres metres d'alçada de la «Façana del Naixement», del Temple de la Sagrada Família, d'Antoni Gaudí», per la reconeguda Fira de la Construcció: «Construmat Barcelona-1995».

El 1996 restaura la «Creu de Terme» de pedra, de Senan i imita a pedra les arcades de la botiga de roba de la «Casa Borràs», del carrer Major de Montblanc. En aquest àmbit també restaura la «Creu de Terme» de Conesa, una escultura i diverses tramades de la muralla d'aquesta vila.

És el dissenyador, creador i realitzador a partir d'antics documents els «vaixells» pel «Ball de Galeres», del seguici popular de Reus. Dins de la vessant restauradora i creadora del folklore, va dissenyar amb l'escultora Rebeca Muñoz, la que hauria estat la primera «Dona dels Nassos» de Catalunya. A nivell satíric la volien anomenar «La Muralla dels Nassos» tot i que el projecte no va prosperar.

A més restaura els Gegants de Senan, els de Sarral i els seus capgrossos. És autor de la tematització de la botiga del Museu de Joguines i Autòmats de Verdú i el restaurador de la imatge de la Mare de Déu de Montserrat, del Col·legi de les Vedrunes de Montblanc, després d'haver sofert actes vandàlics.

El 2013 reproduceix i reconstrueix totalment la façana esgrafiada modernista (rèplica exacte de com era originàriament), de cal Mallet de Montblanc, al Carrer Major i restaura la part baixa de la imatge gòtica d'alabastre de la Mare de Déu de La Serra, amb policromies, pigments i daurats així com la capelleta i imatge, del barri dels Àngels.